

Ομιλία κ. Αθανάσιου Τσαυτάρη

**Καθηγητή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
Διευθυντή Ινστιτούτου Αγροβιοτεχνολογίας του ΕΚΕΤΑ**

ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Θεσσαλονίκη, Δευτέρα 11 Απριλίου 2011

Στις προσπάθειες μετατροπής των πορισμάτων της έρευνας και της τεχνολογίας σε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες και την μετακύλησή τους στην παραγωγική διαδικασία που είναι το κύριο αντικείμενο της σημερινής Ημερίδας που στοχεύει να αναδείξει την έρευνα, καινοτομία και επιχειρηματικότητα ως κύριες προσπάθειες ανάπτυξης, ο θεσμός των Συνεργατικών Σχηματισμών (Clusters) θεωρείται ως το κύριο εργαλείο επίτευξης των παραπάνω στόχων.

Ο θεσμός του Cluster όπως περιγράφηκε αρχικά από τον Porter προσπαθεί να δημιουργήσει έναν Συνεργατικό Σχηματισμό, μια συστάδα πολλών και ποικίλων φορέων (παραγωγικών, ερευνητικών και τεχνολογικών, εκπαιδευτικών, παρόχων καινοτομίας, venture capital κ.α.), φορέων δηλαδή διαφορετικών που δεν θα βρίσκονταν ποτέ μαζί συνεργαζόμενοι ενώνοντας κάτω από την ίδια ομπρέλα. Τι τους ενώνει; Ο κοινός στόχος: η επίλυση ενός παραγωγικού προβλήματος, η αξιοποίηση μιας δυνατότητας κ.α. Το cluster είναι μια «Συμφωνία για τον Στόχο». Είναι μια υπο-βοηθούμενη (facilitated) διαδικτύωση για την ικανοποίηση του Στόχου. Έρχεται να αναμορφώσει, να συνδέσει ή και να συμπληρώσει υπάρχοντα επιμέρους δίκτυα και συνεργασίες για την δημιουργία ενός νέου ολοκληρωμένου Δικτύου Συνεργασίας που θα πετύχει την επίτευξη των Στόχων.

Στην Ευρώπη και αλλού τα τελευταία χρόνια ο θεσμός των Clusters εφαρμόζεται όλο και περισσότερο με συχνά θεαματική ανάπτυξη στους θεματικούς τομείς όπου ενεργοποιούνται. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένα clusters στα τρόφιμα όπως το FoodValley στην Ολλανδία και το Agrobiopolis στην γειτονική μας Ιταλία. Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός μάλιστα έχει ωθήσει την συνεργασία των Clusters με παρόμοιο θεματικό πεδίο ώστε να σχηματίζουν πλέον Cluster των Clusters. Δηλαδή Συνεργατικούς Σχηματισμούς που ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα και αναπτύσσονται πλέον σε Ευρωπαϊκό εάν όχι παγκόσμιο επίπεδο.

Στα πλαίσια της παρέμβασής μου θα περιγραφεί εν συντομία και το Cluster Bio-Αγροδιατροφής που επιχειρείται στην Βόρειο κυρίως Ελλάδα.

Κύριος στόχος του Cluster Bio-Αγροδιατροφής είναι η παραγωγή εξειδικευμένων τροφίμων και ποτών και η κατευθυνόμενη ικανοποίηση των αναγκών συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων ή και της μεταποιητικής βιομηχανίας. Σκοπός του είναι να γεφυρώσει τα χωρικά, επιχειρηματικά και λειτουργικά κενά και τις αποκλείσεις στην παραγωγική διαδικασία των

τροφίμων αλλά και να δώσει **προστιθέμενη αξία** στα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα και στα προϊόντα βιομηχανικής μεταποίησης και παραγωγής τροφίμων και ποτών.

Όπως διαφαίνεται από την περιγραφή επιμέρους σκοπών του Cluster είναι:

- Η **πρόληψη προβλημάτων υγείας** του ανθρώπου και η προστασία της υγείας του μέσω της διατροφής.
- Η πρόσβαση και αξιοποίηση κοινών υποδομών που θα συμβάλουν στην **επίτευξη οικονομίας κλίμακας** και συνεπώς στη μείωση του κόστους παραγωγής.
- Η δημιουργία διακριτού στο εξωτερικό και φερέγγυου μεγέθους αντιπροσώπευσης στον τομέα αυτό.
- Η παρακολούθηση και συμμετοχή στις σχετικές διεθνείς προσπάθειες Ε&Τ και η ενίσχυση του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού τόσο στην Έρευνα όσο και στην ανάπτυξη της Τεχνολογίας, την Παραγωγή, τη Βιομηχανία, την Παροχή Υπηρεσιών Υγείας, Διατροφής κ.α.
- Η ενίσχυση ΜΜΕ στον χώρο των τροφίμων, που εστιάζουν στην έρευνα και στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και έχουν ισχυρό εξαγωγικό προσανατολισμό.
- Η συνεργασία με άλλα cluster που δημιουργούνται ή προϋπάρχουν κυρίως, όμως, με ήδη επιτυχημένα cluster της ημεδαπής όπως αυτά του Coralia Clusters Initiative ή και της αλλοδαπής.

Κύριος καινοτόμος πυλώνας στήριξης του Cluster είναι οι γνώσεις που προέρχονται από τις εξελίξεις της **γονιδιωματικής** και η εφαρμογή τους σε όλη την αλυσίδα παραγωγής γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και η μετατροπή αυτής της επιστημονικής γνώσης σε άμεση παραγωγική δύναμη.

Στην στρατηγική στόχευση της έρευνας και καινοτομίας σε επιλεγμένους τομείς, προκειμένου να επιτυγχάνεται το μέγιστο αποτέλεσμα στην παραγωγική διαδικασία, το Cluster Βιο-Αγροδιατροφής αφορά τον πιο σημαντικό τομέα της παραγωγικής διαδικασίας στον τόπο μας, αυτόν της αγροτικής παραγωγής και της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων. Η μεγάλη προστιθέμενη αξία και βιωσιμότητα που μπορεί να προσφέρει στα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα το Ελληνικό Cluster Αγροδιατροφής αποτελεί το καλύτερο τρόπο βιώσιμης ανάπτυξης της περιφέρειας και αναζωογόνησής της που είναι και ο κυριότερος στόχος του ΕΣΠΑ. Το πάντρεμα μάλιστα αυτής της διαδικασίας στην φάση της καλλιέργειας με άλλες παραγωγικές πολιτικές όπως η βιολογική, η οργανική ή ολοκληρωμένη γεωργία, όπως και νέες πολιτικές ενίσχυσης της Ελληνικής ή Μεσογειακής διατροφής θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο την αξία των Ελληνικών Προϊόντων, ιδίως σε μια περίοδο όπου οι κλιματικές αλλαγές και η αύξηση του μέσου όρου της ηλικίας του Ελληνικού αλλά και Ευρωπαϊκού πληθυσμού δημιουργεί νέες παραγωγικές προκλήσεις που ήδη η Ε.Ε έχει επιστήσει την προσοχή της.